

A TextLib legfontosabb jellemzői

Általános

- **Illeszkedés a szoftverkörnyezethez**
 - Illeszkedés az operációs rendszerhez (DOS, Windows, Linux)
A TextLib szervereknek és a munkaállomás programnak egyaránt létezik DOS, mindenféle Windows és Linux alá írt változata.
 - A komponensek illeszkedése egymáshoz
A szerverek és a munkaállomások akkor is képesek együttműködni, ha a komponensek eltérő operációs rendszerű gépen futnak.
 - Saját adatbázis-kezelő
A TextLib saját, speciálisan könyvtári alkalmazásra kifejlesztett adatbázis-kezelőt tartalmaz, külső adatbázis-kezelőre nincs szükség..
- **Ügyfél-kiszolgáló felépítés**
A szerverek és a munkaállomások üzeneteken keresztül kommunikálnak egymással.
- **Többféle hálózati protokoll (IPX, UDP, TCP/IP)**
A hálózati protokollok bármelyikével képes a TextLib működni, és egy hálózatban ugyanabba az időben vegeyesen is használhatók a protokollok.
- **Integráltság**
 - A program integráltsága
A TextLib rendszer a felhasználók számától és a támogatott könyvtári munkafolyamatoktól függetlenül egyetlen program, az egyes részek működtetésének engedélye vagy tilalma a felhasználói jogosultságtól függ.
 - Az adatbázis integráltsága
Az adatbázisba rögzített bármilyen adat a program összes releváns helyén azonnal láthatóvá válik, az egyedinek szánt adatok (pl. besorolási rekordok) módosítását egyetlen helyen végrehajtva a változás az összes szükséges helyen megtörténik.
 - A könyvtárosi funkciók integráltsága
Ugyanarra a feladatra ugyanaz a programmodul szolgál. Pl. ugyanaz a dokumentum bevitel működik a beviteli menüből kiválasztva, mint a bibliográfiai rekord nélküli példányok honosításakor, vagy mint a kínálati lista készítésekor, vagy mint a honosítatlan példány kölcsönzése közben kezdeményezett dokumentum bevitelkor.
- **Kompatibilitás**
 - Az adatbázis szerkezete
Az adatbázis szervert futtató gép operációs rendszerétől nem függ az adatbázis felépítése, az adatbázist átmásolva bármilyen gépen működőképes marad.
 - Visszamenőleges adatbázis kompatibilitás a fejlesztés kezdete óta
A 16 év alatt bármikor épített adatbázis kezelhető a legújabb programváltozattal.

Könyvtári munkafolyamatok és képességek

- **Általános**
 - Adatbiztonság: automatikus adatbázis mentés és naplózás
Az adatmódosítások az adatbázisban és a naplóban egyszerre történnek meg, adatbázis sérüléskor (pl. áramszünet) a naplóban tárolt adatokat egy korábbi mentésre rátöltve az adatbázis aktuális állapota helyreállítható. Ezzel a rendszerrel az adatvesztés garantáltan elkerülhető.
 - Segédeszközök
 - A munkafolyamatok ellenőrzésére
 - Rendezett listák a bevitel ellenőrzésére és támogatására
A rekordok adatelemeinek (címek, szerzők, kiadók, olvasó nevek, kölcsönzési dátumok, stb.) sokaságából automatikusan rendezett listák készülnek a keresés támogatására, a bevitel gépelési munkájának megkönnyítésére és az adatok egyediségének valamint egységességének ellenőrzésére.

- Egyediség ellenőrzés, figyelmeztetés
A nem kötelezően, hanem csak többnyire egyedi (személy- testület- és földrajzi nevek, stb.) mezők kitöltésekor figyelmeztetés kérhető, ha az új adat egy korábbival egyezik. A figyelmeztetés természetesen figyelmen kívül hagyható.
 - Mezők kötelezősége
A rendszerben alapértelmezetten kötelező mezőkön kívül a helyi szokásokhoz alkalmazkodva további mezők kötelezősége írható elő.
 - Feltételes kötelezőség, feltételes kizárás
A rendszer a rekord tárolása előtt ellenőrzi, hogy amennyiben egyes mezők kitöltése kizárja vagy kötelezővé teszi másokét, akkor az űrlap kitöltése ennek megfelelően történt-e.
 - Az adatbázis integritásának megőrzésére
 - Szerkezeti
 - Automatikus rekordkapcsolatok
A rekordkapcsolatok a mutatott rekord kiválasztásával automatikusan épülnek.
 - Hivatkozott rekordok törlése
A rendszer nem enged törölni olyan rekordot, amelyre egy másik hivatkozik. Pl. nem törölhető a szerző, amíg könyve van az adatbázisban.
 - Tartalmi
Rekordkapcsolatban bevinni szándékozott rekord (pl. dokumentum szerzője) kizárólag a már az adatbázisba korábban rögzített kapcsolható rekordok listájának célzott áttekintése után lehetséges.
 - Rendszereszközök
 - Nyomtatási formátumok
Katalógus cédula, leltárkönyv, törlési jegyzék, stb. és tetszőleges mezőtartalmakból épülő listák nyomtatása.
 - Rendezési formátumok
Találati halmazok rendezése tetszőlegesen választható mezők tartalma szerint.
 - Kiadvány formátumok
Szerző, cím, tárgyszó, stb. szerinti indexes kiadványok készítése.
 - Keresőkérdés
A beépített keresőnyelven megfogalmazott keresőkérdésekkel a kereső űrlapokon megadhatónál sokkal összetettebb keresések hajthatók végre. Pl. megkereshetők azok a dokumentumok, amelyeket .azok az olvasók olvastak akik ugyanazokat is olvasták, mint egy érdeklődő (kiválasztott) olvasó
 - Előre definiált és szabadon definiálható statisztikák
Az előre definiált statisztikák (standard forgalmi statisztika, állománystatisztika, kölcsönzési toplisták, stb.) mellett tetszőleges adatmezők előfordulásának számosságáról és/vagy értékéről készíthető statisztika.
 - Rendszerhasználati jogok
A menükben felsorolt választható könyvtárosi tevékenységektől az egyes rekordok megnézési, módosítási és beviteli jogáig terjedő skálán szabályozhatók a rendszerhasználati jogok.
 - Találati halmazok
A keresések eredménye, a keresés jellegétől függően homogén (pl. egy szerző könyvei) vagy inhomogén (egy dolgozó által bevitt mindenféle rekord) tartalommal.
 - Szerteágazó adatkapcsolatok ábrázolása és hipertext-szerű bejárása
Az egymáshoz kapcsolt rekordok láncolatán történő szabad közlekedés lehetősége a részletes áttekintés érdekében, függetlenül attól, hogy a kapcsolat egy az egyhez (pl. kötet közös adata) vagy egy a sokhoz (pl. közös adat kötetek) épült ki.
- **Könyvtári munkafolyamatok**
 - Katalógus

- Nem Hunmarc alapú, de Hunmarc és MOKKA kompatibilis
A TextLib bibliográfiai rekordjainak szerkezete nem Hunmarc, de importálni és exportálni is lehet Hunmarc formátumban.
- ETO és Köztaurusz integráltság
A TextLibbe az ETO és a Köztaurusz adatbázis is betölthető.
- ETO szétszedés
Az ETO jelzeteket a dokumentumok részletes tartalmi kereshetősége érdekében a program jelzetelemekre (főtáblázati elem és mindenféle alosztás) bontja.
- Igazi cédulanyomtatás
A rendszer a katalógus cédulákon kötelezően használandó központosítási jeleket a cédulák nyomtatásakor automatikusan illeszti be, a mezőkbe nem kell központosítási jeleket írni.
- Besorolási adatok egyediségének és egységességének megőrzése
Az adatbázis integritásának megőrzésére szolgáló eszköz gondoskodik a besorolási adatok egyediségéről (pl. egyetlen Petőfi Sándor legyen az adatbázisban) és egységességéről (pl. Akadémiai Kiadó, Akad. Kiadó, Akad K., stb.).
- Távoli keresés és közvetlen rekordátvitel idegen adatbázisokból
z39.50 szervert üzemeltető és bármilyen TextLib web szerver távoli lekérdezése, és az importált rekordok ellenőrzött (duplum!) bevitele.
- Kiadványkészítés
Tetszőleges módon gyűjtött bibliográfiai rekordok formázott és indexekkel kiegészített nyomtatása (pl. mese bibliográfia, verselemzések bibliográfiája, stb.)
- TextLib export, import
A rendszerben képződött vagy létrehozott bármilyen rekord exportja és importja a TextLib saját formátumában.
- Hunmarc export, import
Hunmarc formájú bibliográfiai és Köztaurusz rekordok exportja és importja.
- MOKKA kompatibilitás
A TextLibbel készített bibliográfiai rekordok megfelelnek a MOKKA rögzítési utasításaiban foglalt követelményeknek.
- Egyenkénti és csoportos rekordküldés MOKKA-ba
A rendszeren belülről egyetlen kattintással egy darab, egy Linuxra készített parancssori programmal pedig tetszőleges méretű találati halmaz összes rekordja küldhető a MOKKA-ba. A TextLibből küldött rekordok tartalmazzák a hivatkozást a küldő adatbázisába átlépéshez az aktuális kölcsönzési információk megtekintése céljából.
- Olvasószolgálat
 - Aprólékos paramétereizhetőség
A könyvtár egészére, az olvasók kategóriáira és a dokumentumok állományaira érvényes, összesen mintegy 45 -féle paraméter, amelyek az olvasószolgálati díjakat, határidőket, darabszámokat, stb. írják le.
 - A folyamatok követése a kölcsönzéstől a perlésig
Felszólítás visszahozatalra, térítési díj megállapítása, fizetési felszólítás, perlés, értesítés előjegyzett dokumentum beérkezéséről, előjegyzés törlése, elévült előjegyzések törlése, stb.
 - Értesítő levelek
Az előbbi műveletekhez tartozó levelek nyomtatása.
 - Díjak, tartozások kezelése
Beiratkozási díj, késedelmi díj, térítési díj, előjegyzési díj, stb. kiszámítása a paraméterrendszer alapján, számontartása, megfizettetése, elengedése.
 - Kölcsönzés kézből és raktárból
Az olvasószolgálati pulthoz vitt, illetve a rendszerben zajlott keresés eredményeként kijelölt, a raktárból kikérő üzenettel vagy levéllel előhozott dokumentumok kölcsönzése.
 - Példány, dokumentum és találati halmaz előjegyzés
A TextLibben egyetlen előjegyzéssel lehet akár egyetlen példányt, akár egy

- dokumentum (egy cím) akárhány példányának egyikét, akár több dokumentum (több cím) sok példányának valamelyikét előjegyezni.
 - Intézményi kölcsönzés, letétbe adás
Lehet partner intézmény számára kölcsön vagy letétbe adni dokumentumokat.
 - Témafigyelés
A megbízás alapján készülő keresőkérdést a megbízó által meghatározott időközönként futtatva áll elő a program által ellenőrzöten új dokumentumok találati halmaza.
- Állomány kezelés
 - Szerzeményezés
 - Előszerzeményezés
Beszerzési keretek kezelése, kínálatra vétel, igénybejelentés, döntés a szerzeményezésről.
 - Megrendelés
Rendeléskészítés, rendelésfeladás, visszaigazolás kezelése, megrendelés lemondása, módosítása, reklamálás, levélek nyomtatása.
 - Közvetlen beszerzés (bolti vásárlás), vásárlási listák összeállítása
 - Érkeztetés
Beérkezések kezelése, adminisztrálása, megrendelések reklamálása.
 - Állományba vétel
Megrendelt, közvetlenül beszerzett, ajándékba kapott, köteles példányként kapott, csere keretében kapott, fellelt dokumentumok számla/bizonylatvezérelt állományba vétele csoportos leltárkönyvkezeléssel, automatikus leltári szám generálással, lelőhely/raktározási adatok kezelésével.
 - Állomány nyilvántartás
 - Leltározás
Részleges vagy teljes leltár készíthető, a hiánylistából automatikusan jönnek létre a törlési jegyzékek.
 - Törlési listák, jegyzőkönyvek kezelése, állománycsökkentés
Sokféle törlési okkal egyedi példányok vonalkódjának vagy leltári számának beolvasásával (duplum, elhasználódás, elavulás), a program által generált listák (elvesztés, elkallódás) jóváhagyásával vagy találati halmazba gyűjtött (vis maior) selejtezendők törlési jegyzékre vételével folyhat az állománycsökkentés.
 - Szokásos állománystatisztikák vezetése, nyomtatása
Kiválasztott időszakra vonatkozó állománystatisztika készíthető a gyarapodást és a csökkenést elkülönítve, értékkel és darabszámmal.
- Időszaki kiadványok kezelése
 - Bibliográfiai leírás
Az időszaki kiadványok, a számok, a cikkek és a példányok leírhatók.
 - Gyűjtés
Időszaki számokból saját azonosítóval a hiányokat is felsoroló gyűjtés készíthető.
- Web OPAC
 - Könyvborító, ismertető szöveg, beleolvasás, ...
A bibliográfiai rekord az internetről összevadászott képekkel, szövegekkel és hivatkozásokkal egészül ki.
 - Köztaurusz keresés
Keresés és böngészés indítható a Köztaurusz kulcsszavai alapján, eljutva az eredmény kulcsszavakat tartalmazó bibliográfia tételekig.
 - Hunmarc rekord letöltés
A webes katalógusban megtalált rekordok Hunmarc formában importálhatók. Az összetartozók (közös, kötet, analitika) bármelyik elem megtalálása után együtt töltődnek le.
 - Hunmarc ellenőrzés
A webes keresőben talált rekordon egy kattintással Hunmarc ellenőrzés végezhető.

- Web-felület vakoknak és csökkentlátóknak
- Fiók rendszer
- Kistérségi rendszer

Szinte tetszőleges hierarchiájú együttműködés elképzelhető, kistérségek és azok szolgáltató helyi könyvtárai csatlakozhatnak egy ellátó könyvtárhoz, amelynek fiókjai lehetnek. A hierarchia nemcsak a létező modellek pontos ábrázolását teszi lehetővé, hanem úgy működik, ahogy ezek a könyvtárak a valóságban tevékenykednek. A közös adatbázisban dolgozva mindenki a rendszerbe lépéskor a belépés helyétől függő és a belépő személyre szabott jogokkal tevékenykedhet, a számára engedélyezett adatokat láthatja és kezelheti. Az ellátó könyvtár, annak fiókjai, a kistérségek és azok szolgáltató helyei önállóak minden olyan feladat ellátásában amelyben az önállóság a megszokott, és közösen dolgoznak, amikor az együttműködés úgy kívánja. A kistérségi rendszerben az olvasók, a példányok és a velük végzett könyvtárosi műveletek honosak abban a könyvtárban, ahol az olvasók beiratkoztak, ahol a dokumentumot beszerezték illetve ahol a művelet zajlott. Ilyen módon a könyvtáraknak saját olvasói vannak, saját dokumentum állományaik, a saját műveletek között saját kölcsönzések, előjegyzések, stb. amelyeknek lefolyását a saját szokások szerint szabályozott könyvtár hozzáférési paraméterek határozzák meg. Saját leltár és saját statisztikák készülhetnek.

A rendszeren belüli fiókok ugyanakkor már nem különülnek el ennyi mindenben, hiszen azok együtt egyetlen könyvtárat alkotnak. A dokumentumok egyenként és csoportokban mozoghatnak az intézmények között, ily módon kialakul a mozgókönyvtári rendszer, amit a térségi bázisként szolgáló megyei vagy városi könyvtár működtet. Amikor pedig bármit keresünk a közös adatbázisban, akkor a kíváncsiság vagy a feladat szabta módon a rendszer tetszőleges intézményeit kizárhatjuk vagy bevonhatjuk a feldolgozásba.

Fejlesztések

- z39.50 szerver
A TextLib adatbázis mellett működő z39.50 szerver a szabványos lekérdezés támogatására.
- TextLib közös kereső
A közös kereső a TextLib OPAC-ok és bármilyen más könyvtári rendszer z39.50 szerverének közös lekérdezésére képes.
- Önkiszolgáló kölcsönzés
Vonalkód vagy RFID alapú önkiszolgáló kölcsönzés a jogosultságok és a paraméterrendszer szabta követelmények teljesülésének ellenőrzésével.
- Elektronikus olvasóazonosítás
Vonalkód vagy RFID alapú azonosítás, a könyvtári látogatások be- és kilépési időpontjának rögzítése, részletes statisztikák készítése.
- Webes beiratkozás, foglalás, előjegyzés, hosszabbítás
Beiratkozás: egy szándéknyilatkozat, ami a könyvtárban véglegesíthető
Foglalás: a web OPAC-ban talált könyvet – ha az valóban éppen szabad - az olvasó előre meghatározott ideig lefoglalhatja.
- Olvasói e-mail és sms
Az olvasószolgálati munka során keletkező levelek, üzenetek, továbbá tetszés szerint más értesítések (újdonságok, rendezvények, stb.) küldése e-mailben, sms-ben.
- Többnyelvű web szerver
A web OPAC kereső felületének nyelve választható legyen.

Budapest, 2008. november 28.